

німецьких граматичних і словотвірних морфем. Асимільовані дієслова одержують граматичну морфему -en (hiken – zu Fuß unterwegs sein; massen – zu McDonald's gehen). Основи цих сленгізмів можуть бути як метафоризованими (snaken – sich anstellen, sich vordrängeln), так і зберігати значення, притаманне їм у мові-джерелі (snoozen – schlafen). Використання подібних лексичних одиниць детерміноване вищим рівнем престижу англійської мови в молодіжному середовищі. Серед словотвірних префіксів дієслів популярністю відзначається ab- (abloosen – versagen; abcoolen – sich beruhigen) [5, с. 2-3].

Характерною ознакою словотвору молодіжного сленгу є те, що до багатьох слів приєднуються суфікси -mäßig і -ig, які використовуються для більш точної характеристики чого-небудь або кого-небудь: hammer-mäßig, cliquen-mäßig, hyper-mäßig. Аналогічним чином відбувається поява нових слів в процесі суфіксації при додаванні морфем -i або -o: Schlaffi, Softi, Spasti. Такі префікси, як an-, ab-, rum-, rein-, los-, молодь здатна додати практично до будь-якого дієслова: an-machen, an-motzen, ab-zischen, ab-checken, [3, с. 3].

Великою популярністю в молодіжному середовищі користуються різного роду абрєвіатури і усічені моделі нормативної або жаргонної лексики. Найпростішим різновидом подібних скорочень є так звані «апокопи», утворені шляхом усічення одного або декількох звуків в кінці слова: Geschi (Geschichte), Disko (Diskothek), Prof (Professor). Не менш часто молоді люди також вдаються до використання абрєвіатур, що складаються з початкових букв, частин слів або словосполучень, вимовлених найчастіше як єдине слово: MOF (Mensch ohne Freunde), hdl (hab dich lieb), lol (laughing out loud) [2, с. 384].

ЛІТЕРАТУРА

1. Левицька Л. Я., Микитка І. С. Німецький молодіжний сленг та його лексико-семантичні особливості. Вісник ХНУ. 2013. № 1052. 96 с.
2. Лисенко Г., Чепурна З. Лексико-граматичні особливості німецького та українського молодіжних сленгів. Наукові записки. Серія : Філологічні науки. 2008. № 175. 384 с.
3. О лексико-семантических и грамматических особенностях сленга современной немецкой молодежи URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-leksiko-semanticheskikh-i-grammaticheskikh-osobennostyah-slenga-sovremennoy-nemetskoj-molodyozhi/viewer>.
4. Олійник Л. В. Синонімія в німецькому молодіжному слензі : дис. ... канд. філ. наук : 10.02.04. Київ, 2016. 55 с.
5. Поздняков О. В. Англо-американізми у німецькому молодіжному слензі: структурносемантична характеристика. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». 2018. № 4. С. 2–3
6. Специфіка перекладу молодіжного сленгу в німецькій публіцистиці URL: <http://intkonf.org/k-filol-n-mizin-k-i-kucherenko-i-v-sitnik-n-o-spetsifika-perekladu-molodizhnogo-slengu-v-nimetskiy-publitsistitsi>.
7. Чорна С. С. Особливості молодіжного сленгу в німецькій мові. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. № 106. С. 372–377.
8. Die Besonderheiten der deutschen Jugendsprache und Tendenzen ihrer Entwicklung URL: https://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2014/pdf/d01/s24/s24_005.pdf.
9. Jugend- und umgangssprachliche Besonderheiten in finnischen DaF Lehrwerken der gymnasialen Oberstufe URL: <https://repo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/95736/GRADU1403081136.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
10. Schippan T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig : Bibliographisches Institut, 1984. 307 s.

Шмигельська Мар'яна

Науковий керівник – доц. Вирста Наталія

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ

Сучасний етап розвитку мови характеризується великою кількістю неологізмів, які вживаються у різних сферах людської діяльності. Без сумніву можна сказати, що словник сучасної німецької мови є історичним дзеркалом, в якому знаходить своє відображення життя усього суспільства, а також його науковий і технічний прогрес.

Коли виникає потреба у перекладі неологізмів, виникають труднощі. Пошук відповідних слів в іншій мові становить проблему, тому що часто носії мови, якою відбувається переклад,

не мали потреби у певному слові. Для того, щоб вирішити цю проблему, постійно працюють перекладачі. Переклад є комплексним процесом.

Для того, щоб правильно і точно передати думку оригінального тексту, перекладач змушений знайти слова, які якнайкраще підходять та надати цим словам правильну граматичну форму. Неможливо не взяти до уваги і стилістичні фактори. Перекладач зобов'язаний правильно зрозуміти значення тексту, який йому потрібно перекласти та передати те саме значення за допомогою іншомовних засобів. Проте неможливо обійтися без семантичних втрат. Завдання перекладача – зробити так, цих втрат було дуже мало.

Перекладачі намагаються сприяти подоланню бар'єру нерозуміння неологізмів та хочуть спростити їх вивчення. Складність полягає у тому, що неологізми пізно фіксуються словниками, інколи не фіксуються взагалі. Одне й те саме слово може мати різні значення у різних стилях мови, тому перекладач повинен підібрати вірний еквівалент. При цьому слід користуватися словниками останніх видань. Якщо ж потрібне слово все-таки відсутнє у німецько-українському словнику, можна спробувати знайти його в німецько-німецькому. Велика кількість словників містить розділ «Нові слова», а також про значення багатьох неологізмів можна довідатися у словнику або ж розділі, де розміщені сленги. Слід взяти до уваги те, що словники малого або середнього обсягу можуть бути недостатніми для професіонала, оскільки мають невеликий список слів.

Існує вагома причина, чому словники не завжди відображають слова, які постійно з'являються. Часто лексикографи не включають у словники оказіоналізми, оскільки у багатьох випадках ці слова швидко зникають [2].

Процес перекладу проходить два етапи. Усім зрозуміло, що перекладач, вперше зафіксувавши нове слово, навіть не здогадується, що воно означає. Тому спочатку він звертає увагу на контекст, з'ясовує значення неологізму. Перекладач використовує різноманітні словники і досліджує значення слів та їх структуру. Після цього відбувається переклад засобами рідної мови. Перший етап є вирішальним.

Другим етапом є передача слова мовою перекладу. Цей етап є суто технічним, проте він повинен бути виконаним згідно усіх норм мови, якою відбувається переклад [4].

Перекладачеві легше вдається з'ясувати значення неологізмів та адекватно їх перекласти, коли він знає способи їх утворення. На переклад неологізмів впливають різноманітні чинники: тип неологізму, сфера, в якій він вживається тощо. Проте трапляється так, що у мові перекладу не існує еквіваленту. Тому перекласти неологізми можна такими способами [1]:

- калькуванням (переклад шляхом утворення нового слова або значення, внутрішньої форми іншомовного слова або словосполучення із врахуванням їхньої морфологічної структури;

- транслітерацією або транскрибуванням;
- описово.

При калькуванні замінюються складові частини слова лексичними відповідниками мови, якою відбувається переклад. Цей засіб передачі неологізмів вважається частково перекладним, а частково неперекладним. Неперекладність проявляється у тому, що внутрішня форма слова не змінюється. За допомогою калькування можуть перекладатися тільки складні слова. Наприклад: *der Verkaufsleiter* – менеджер з продажу. Слово *Verkaufsleiter* має дві частини *Verkauf* і *leiter*. Обидва цих слова перекладаються окремо як продаж і менеджер. Калькування має багато переваг. Завдяки цьому способу неологізм точно співвідноситься із еквівалентом [4].

Ще одним поширеним способом є транслітерація, принцип якої полягає у тому, що українськими буквами передають букви, які складають іноземне слово: *der Motor* – мотор, *Internet* – Інтернет, *der Kanzler* – канцлер тощо.

Досить часто використовується спосіб транскрибування. Суть його у тому, що українськими літерами передається звучання слова. Така передача дещо умовна, оскільки фонетична система німецької та української мови відрізняється, тому відтворюється тільки подібне звучання слова. При використанні цього способу є присутні й елементи транслітерації, а саме транслітерація редукованих голосних, подвоєння приголосних звуків: *Siemens-Schuckert-Werke* – заводи «Сіменс-Шуккерт», *der Spiegel* – Шпігель (журнал) [1].

Описовий переклад полягає в тому, що певне поняття описується засобами іншої мови. Описовий переклад дає пояснення значення слова за допомогою словосполучень або речень.

Такий спосіб використовується тоді, коли неологізм неможливо передати транслітерацією, транскрипцією чи калькуванням. Це відбувається переважно тоді, коли явище, предмет чи якесь поняття відсутнє у мові перекладу [5].

Описовий переклад здійснюють за допомогою різноманітних засобів, насамперед за допомогою пояснювального. Пояснювальний переклад нагадує тлумачення слова: *das Beitrittsland* – країна-кандидат, яка знаходиться на останньому етапі до вступу в Європейський союз, *die Auflaufkinder* – діти, які супроводжують футболістів під час виходу на футбольне поле перед початком матчу.

Одним із недоліків описового перекладу є багатослівність: *flittern* – фліртувати у соціальній мережі Twitter, *die Tinderella* – дівчина, яка постійно шукає стосунки у соціальних мережах (Tinder – популярний мобільний додаток, призначений для організації побачень).

Структурні та лексико-семантичні відмінності протиставляють німецьку та українську мови. При перекладі відбувається перебудова синтаксичних структур речень, а також лексичні зміни. Цей процес називається лексико-граматичною трансформацією. Трансформація застосовується тоді, коли неможливо використати словникові відповідники певного слова мови оригіналу. Причиною цього є невідповідність значення і контексту.

Використовують такі способи трансформації [3]:

- конкретизація;
- генералізація;
- вилучення;
- додавання;
- заміна;
- перестановка

Конкретизація обумовлена тим, що словникові відповідники слів мови оригіналу та традиції мовлення розбіжні між собою. Під цим способом розуміється така трансформація, коли слово із широким значенням у мові оригіналу при перекладі замінюють словом із вузьким значенням. Застосування цього способу передбачає творчий підхід перекладача.

Генералізація є протилежною конкретизації. Це означає, що слово із вузькою семантикою в мові оригіналу замінюється словом із ширшою семантикою. Цей спосіб використовується нечасто, тому що його застосування іноді призводить до втрати певної частини інформації. Тому генералізація знаходить своє місце у мові у тому випадку, якщо у перекладі вживається відповідник слова, який призводить до порушення стилістичних або граматичних норм мови, якою відбувається переклад.

Ще одним способом є вилучення. Він характеризується вилученням плеонастичного або тавтологічного елемента, який за правилами у мові – частина імпліцитного сенсу тексту.

Завдяки додаванню в перекладі відбувається збільшення кількості слів, словосполучень, для того, щоб правильно передати сенс оригінального тексту, або ж для того, щоб дотриматися мовних норм, що існують у мові перекладу.

Заміна являє собою спосіб переходу слова з однієї частини мови на іншу. В процесі цього відбувається зміна граматичних ознак слів через різноманітні граматичні та лексичні особливості мов оригіналу та перекладу. Найчастіше заміна застосовується до іменників, дієслів, прикметників та прислівників. Цей спосіб перекладачі використовують тоді, коли збереження частини мови, яку перекладають, призводить до певних порушень мовних норм у мові перекладу.

Зміна порядку слів у словосполученнях та реченнях – це перестановка. Найчастіше вона використовується при перекладі словосполучень та різноманітних фраз [3].

При перекладі неологізмів, які вживаються у розмовній лексичі, використовують приблизний переклад. Такий переклад зберігає основне значення лексичної одиниці, але лексичний фон відрізняє цей неологізм від мови оригіналу.

Перекладачі використовують такі поняття як тотожність, адекватність та еквівалентність. Тотожністю є щось, що співпадає з чимось, адекватність – це щось рівне, а під еквівалентністю розуміється щось рівноцінне чомусь. У сучасному перекладознавстві найчастіше вживається термін еквівалентність. Хоча, ці поняття належать до одного семантичного поля. Еквівалентність перекладу відносно оригінального тексту є завжди відносним поняттям. На ступінь наближеності перекладу до оригіналу впливають різноманітні фактори, а саме

майстерність перекладача, характер тексту, який перекладають, особливість мов, час написання та перекладу та ін. [6].

Отже, для того, щоб перекласти неологізм, слід детально вивчити його структуру та підібрати спосіб перекладу, який зміг би найкраще передати зміст слова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус О. М. Неологізми: способи утворення та перекладу (на матеріалі концепту «Вибори» німецькою мовою). URL: <http://tractatus.sumdu.edu.ua/Arhiv/2006-11/25.pdf> (дата звернення: 11.04.2021)
2. Зацний Ю. А. Поповнення словникового складу англійської мови / Вісник Сумського державного університету. 2002. № 4. С. 75-79.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Вінниця : Нова книга, 2001. С. 59.
4. Касаткіна-Кубишкіна О. В. До проблеми перекладу англійських неологізмів українською мовою / О. В. Касаткіна-Кубишкіна, Ю. В. Курята / Наукові записки. Серія «Філологічна». Острогор : Видавництво Національного університету «Острозька Академія». – Вип. 25. 2012. С. 49-51.
5. Устінова В. О. Лінгвістичні фактори появи неологізмів у сучасній німецькій мові / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2015. Вип. 15(2). С. 154-156
6. Федоров, А. В. Основы общей теории перевода : для ин-тов и фак. иностр. яз: учебное пособие. 5-е изд. Санкт-Петербург : Филол. фак. СПбГУ. Москва : Филология ТРИ, 2002. 416 с.

Крива Юлія

Науковий керівник – доц. Шонь Олена

PUN AS A LINGUISTIC MEANS OF CREATING THE HUMOROUS EFFECT IN ENGLISH JOKES

The study of the «pun» phenomenon has a long history. The first mention of a similar phenomenon of «funny verbal phrases» as a means of joking or deceiving the audience can be found in the Rhetoric by Aristotle [2, p. 41].

The topicality of this article is defined by lack of a unified theory of English joke and exhaustive knowledge of the mechanics of English humor, which is created by various means of language, the difficulty of translating an English joke into Ukrainian without losing the comic effect.

Pun is a multifaceted phenomenon that has a stylistic, psycholinguistic, pragmatic and aesthetic nature at the same time [1, p. 12]. Due to the multifaceted nature of this phenomenon, it is quite difficult to give a precise definition of a pun.

Discoveries made by participants in a communicative situation push the limits of imagination, encourage creative search, cultivate the ability to listen and hear, develop a speed of reaction to the word. The effect of surprise created by pun, enhances their impact on the recipient, and humorous and emotional coloring make it more understandable.

The aim of the article is to find out the most productive types of pun and identify its specific features.

Pun develops language instinct, the ability to think logically, listen and hear, ease and joy of communication. The term has several meanings. This is due to the multifaceted nature of this phenomenon. There are many definitions of a pun. One of them was put forward by the Austrian philosopher Ludwig Wittgenstein in the middle of the twentieth century. According to his definition, all human speech activity and even non-speech activity is a set of puns [2, p. 124].

Pun is an anomaly – «a phenomenon that violates any formulated rules or intuitively felt patterns» [11, p. 119]; programmed by a pun, deviation from the stereotype of perception, formation and use of language units [3, p. 9].

To understand a joke hidden by the means of pun, one needs to be able to compare, analyze and reason. A pun assumes a mandatory reliance on a communicative situation with an informal status. It serves as a marker of colloquialism, as the listed features «belong to the components of the communicative act that form colloquial speech. In other words, colloquial speech creates the optimal preconditions for the emergence of a pun, but a pun itself becomes ... a sign of a colloquial speech» [8, p. 683].

Often the understanding of a pun is limited by the function of the expression of the comic. Thus, I. N. Gorelov and K. F. Sedov define a pun as a phenomenon of speech communication, the content of